

1. Din Güzel Ahlaktır

Yüce Allah, insanların hem bu dünyada hem de ahirette mutlu olmalarını ister. Bu sebeple insanların, dinî emirlere uymalarını ve birbirlerine karşı güzel davranışlar sergilemesini emretmiştir.

Ahlak: insanın güzel, doğru ve iyi davranışlarda bulunması; çirkin, yanlış ve kötü davranışlardan kendi isteği ile uzaklaşmasıdır. Güzel davranışlı ve iyi huylu insanlara "ahlaklı" veya "güzel ahlaklı" denir.

Güzel ahlak sahibi insan; hem Allah'ın sevgisini kazanır hem de çevresindeki insanlar tarafından sevilir, sayılır ve örnek gösterilir. Güzel ahlakın yaygınlaştığı bir toplumda insanlar daha huzurlu ve mutlu olur.

Kur'an-ı Kerim'de ve Hz. Peygamberin sözlerinde insanlara karşı alçak gönüllü, iyi, dürüst, adaletli ve güvenilir olmak gibi güzel davranışlar öğütlenir. Anne ve babaya iyi davranmak, komşu, dost ve akrabalarla iyi geçinmek de İslam'ın önem verdiği diğer bazı ahlaki davranışlardır.

Peygamberimiz bir hadisinde "Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim." buyurmaktadır.

2. İnsani İlişkilerin Temeli

1. Sevgi ve Saygı

Sevgi: İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygudur.

Saygı: Bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranma, başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusudur.

İnsanların birlikte yaşayabilmeleri için gereken en önemli şey sevgi, saygı ve merhamettir. Sevginin ve merhametin olmadığı yerde insanlar arasında kin ve nefret yaygınlaşır. Yüce Allah bizlere iyilikle, sevgiyle ve birbirimize yardım ederek yaşamamızı öğütlemiştir.

Birbirlerini seven ve birbirlerine saygı duyan insanların oluşturduğu toplumda güven, huzur ve birlik oluşur. Sevgi ve saygı duyguları ile insanlar, birbirlerini sever, başkalarının düşünce ve inançlarına karşı saygılı davranırlar. Karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma içinde olurlar. Birbirlerine haksızlık ve adaletsizlik yapmamaya özen gösterirler. Bütün bunlar, toplumda huzur, güven ve barış ortamının oluşmasına katkı sağlar.

İslam dini, insanların birbirleriyle ilişkilerinde sevgi ve saygı bağlarını güçlendirmeye yönelik öğütlerde bulunur. İslam dininin öğütleri anne babamızla; kardeş, akraba, komşu, arkadaş ve öğretmenlerimizle ilişkilerimizde bize yol gösterir.

2. Anne Babayla İlişkiler

- ✓ İnsan bakıma muhtaç olarak doğar. Anne, baba ya da büyüklerinin desteği ile hayata tutunur. Yeme, içme, giyinme, barınma gibi temel ihtiyaçları aile büyükleri tarafından karşılanır.
- ✓ Anne ve babalar, çocukları için her türlü fedakârlığı yapar. Çocuklarıyla ilgilenir, sorunlarını çözmeye onlara yardımcı olurlar.
- ✓ Bu yüzden İslam dini anne baba hakkına büyük önem verir. Yüce Allah "Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemeni, anaya babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti..." buyurarak anne baba hakkının önemini vurgulamıştır.
- ✓ Anne babaların yaptıklarına karşın çocuklarının da onlara karşı görev ve sorumlulukları vardır. Çocukların anne babalarına karşı en önemli görevleri; onlara iyi davranmak, onların sözlerini yerine getirmek ve ihtiyaç duyduklarında ihtiyaçlarını temin etmektir.

3. Kardeşlerle İlişkiler

Kardeşler arasındaki ilişkide büyüklerin küçüklere örnek olması, onlara sevgiyle yaklaşması gerekir. Böyle olursa küçüklere de büyüklerine karşı saygılı olur ve onların öğütlerini dinlerler. Bu şekilde davranmaları kardeşlerin iyi geçinmelerini sağlar.

Hz. Peygamber, "Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir." buyurarak büyüklerin küçüklere, küçüklere de büyüklere karşı görevlerini belirtmiştir.

- ✓ Kardeşler birbirlerine kırıcı söz ve davranışlardan kaçınmalıdır.
- ✓ Kardeşler kıskançlık, bencillik, cimrilik gibi kötü huylardan sakınmalıdır.
- ✓ Küçüklere, büyüklerine saygı göstermeli, onların sözlerini dikkate almalıdır.
- ✓ Büyük kardeşler küçüklere iyi örnek olmalı, onlara sevgi ve şefkatle yaklaşmalıdır.

4. Akrabalarla İlişkiler

İslam dini akrabalar arasındaki ilişkilerin güzel olmasını önemsemiştir. Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde akrabalara iyilik yapmak, yardım etmek ve onlarla sık sık görüşmek öğütlenmiştir. Hz. Peygamber, "Akrabalar arası bağların koparılması, aile içinde sevgi, malda bolluk ve ömrün uzamasına (bereketlenmesine) sebeptir."

Sıla-i Rahim: Başta anne baba olmak üzere akrabalar arasında güzel ilişki kurmak, ziyaret etmek, hâl ve hatırlarını sormak, maddi manevi yardımda bulunmak, gönüllerini almaktır.

Akrabalık ilişkileri şunları gerektirir:

- ✓ Gerektiğinde maddi yardımda bulunmak
- ✓ Önemli kararlarda birbirine danışmak
- ✓ Hataları ve kusurları bağışlamak
- ✓ Kırgın ve dargın olanları barıştırmak
- ✓ Ziyarette bulunmak
- ✓ Sevinç ve üzüntüleri paylaşmak

5. Komşularla İlişkiler

Dinimiz komşularla ilişkilere ayrı bir önem vermiştir. Komşularla ilişkilerimizi iyi tutmamızı ve onlara rahatsızlık verecek söz ve davranışlardan sakınmamızı öğütlemiştir. Çünkü bazı durumlarda akrabalarımızdan da önce sıkıntılarımızı komşularımız ile paylaşıyoruz.

Komşularımızla ilişkilerimizde Peygamberimizi (s.a.v.) örnek almalı, onlara iyi davranışlar sergilemeye özen göstermeli, saygı ve sevgide kusur etmemeye çalışmalıyız.

- ✓ Peygamberimiz; "Ey Ebu Zer! Çorba pişirdiğinde suyunu çok koy ve komşularını gözet." diyerek nasihatte bulunmuştur.
- ✓ Peygamberimiz; "Ey Allah'ın Resulü! İki komşum var, ikramda bulunurken hangisinden başlayalım?" diye soran Hz. Aişe'ye (r.a.), "Kapısı (sana) en yakın olandan." cevabını vermiştir.

6. Arkadaşlarla İlişkiler

İnsanlar çevrelerinde vakit geçirebilecekleri ve konuşabilecekleri birilerine ihtiyaç duyarlar. Tek başına bir hayat sürmek hayatımızı zorlaştırır ve mutsuz olmamıza sebep olur. Birileriyle arkadaşlık yapmak ise yaptığımız etkinliklerden, oyunlardan zevk almamızı sağlar. Üzüntümüzü, sırrımızı, sevincimizi paylaşabileceğimiz birilerinin var olduğunu bilmek bizlere güven verir. Hz. Peygamber sevginin arkadaşlıklarımız üzerindeki önemini "Kişi sevdiği ile beraberdir." sözü ile bildirmiştir.

- ✓ "Bir Müslüman'ın din kardeşine üç günden fazla küs durması ve karşılaştıklarında birbirlerinden yüz çevirmeleri helal olmaz. Bunların en hayırlısı, önce selam verendir."
- ✓ "Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin..." (Hucurât suresi, 10. Ayet)

Hız. Peygamber'in zamanında yaşamış, Müslüman olarak onu görmüş ve sohbetinde bulunmuş kişilere **sahabe** denir. Bu kelime, "**dost, arkadaş ve sohbet edilen**" anlamlarına gelir.

7. Öğretmenlerle İlişkiler

İlim öğrenen ve öğrendiklerini uygulayan kişiler toplumda ve Allah katında daha değerli olurlar. Bu yüzden ilim sahibi olmak için çeşitli kitaplar okur, okullara gider ve eğitimler alırız. İlim öğrenme yolunda bizlere rehberlik eden kişiler ise öğretmenlerimizdir.

- ✓ Bize bilgiyi öğretecek olanlar öğretmenlerimizdir. Bu nedenle öğretmenlerimize büyük bir saygıyla yaklaşmalı, onların değerini bilmeliyiz.
- ✓ Peygamberimiz (s.a.v.) "**İlim öğreniniz, ... ilim öğrendiğiniz kişiye karşı saygılı olunuz.**" buyurarak bizlere ilim öğreten öğretmenlerimize saygılı davranmamızı istemiştir.
- ✓ Müslümanlar tarih boyunca öğretmenlere büyük değer vermişler, onlara sevgi, saygı ve hürmet göstermişlerdir.

"Sadakanın en faziletlisi, Müslümanın bir bilgi öğrenmesi, sonra da o bilgiyi Müslüman kardeşine öğretmesidir." (Hadis)

3. Bir Sure Tanıyorum Fatiha Suresi ve Anlamı

- ✓ Fâtiha suresi Mekke'de indirilmiştir ve 7 ayetten oluşmaktadır.
- ✓ Fâtiha, açmak, açıklığa kavuşmak anlamlarına gelir.
- ✓ Kur'an-ı Kerim'in en başında yer alan suredir.
- ✓ Hamd, övgü anlamına gelir. Allah'ı (c.c.) övme ve yüceltme anlamında kullanılır.
- ✓ Fâtiha suresi, cenaze namazı dışında tüm namazların her rekâtında okunur.

Fatiha Suresi'nin Okunuşu

- ✓ 1. Bismillâhirrahmânirrahîm
- ✓ 2. Elhamdü lillâhi rabbi'l âlemin,
- ✓ 3. errahmânir-rahîm,
- ✓ 4. mâliki yevmiddîn,
- ✓ 5. iyyâke na'bûdü ve iyyâke nestaîn,
- ✓ 6. ihdinas-sırâtal müstakîm,
- ✓ 7. Sırâtallezîne en'amte aleyhim, ğayril mağdûbi aleyhim veledâllîn.

Fatiha Suresi'nin Anlamı

- ✓ 1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla
- ✓ 2. Hamd (övme ve övülme) âlemlerin Rabb'i olan Allah'adır.
- ✓ 3. O, Rahman ve Rahîmdir.
- ✓ 4. Hesap gününün sahibidir.
- ✓ 5. Rabb'imiz! Yalnızca sana kulluk eder ve yalnızca senden yardım dileriz.
- ✓ 6. Bizleri doğru yola ilet.
- ✓ 7. Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna, gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil.

Fatiha Suresi'nde övgüye layık tek varlığın Allah (c.c.) olduğu, kulluğun yalnızca Allah'a yapılacağı, yardımın yalnızca Allah'tan isteneceği, Allah'ın yüce ve bağışlayıcı olduğu, ahiret gününde tek söz sahibinin O olduğu özlü bir şekilde ifade edilmektedir.

DERS DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

SINIF 4.SINIF

ÜNİTE III. ÜNİTE - GÜZEL AHLAK

Öğretmen Ders Notu